

Doniyor kitobi — oltmish ikkinchi raqam

Uilyam Millerning Bashoratli Vahiyidagi Javohirlarni Ochish: Adventizmnining “Buyuk Nur”dan chekinishini va haqiqiy poydevorlarga qaytishga bo‘lgan chaqiriqni tanqidiy tadqiq etish

Jeff Pippenger

2024-01-26

Uilyam Miller tushidagi javohirlar milleritchilar tarixida porlaganidan o‘n karra yorqinroq porlaydi. Milleritchilarning o‘z tarixlari davomida ko‘paytirilgan bilim haqidagi tushunchasi to‘g‘ri edi, ammo to‘liq emas edi. Ularning tushunchasi yanada aniqroq tarixiy muhitga joylashtirilganda, u ancha jiddiyroq oqibatlarni ochib beradi, chunki u nafaqat javohirlar bilan ifodalangan bashoratli haqiqatlarni kengaytiradi, balki oxirgi kunlarning o‘n bokirasi uchun sinovni ham yuzaga keltiradi. Milleritchilar tushunchasi ikki kashshof jadvalda (1843 va 1850) ifodalangan. Har ikkala jadval ham Xabaquq kitobining ikkinchi bobida bashorat qilingan lavhalarning bajo bo‘lishi edi, va jadvallarning Xabaquqdagi bashoratning bajo bo‘lishi bo‘lgani, shuningdek aynan o‘sha haqiqatlar Adventizmnining asosiy haqiqatlari bo‘lgani Bashorat Ruhi tomonidan shunday deb belgilangan.

1844-yil 22-oktabrdagi buyuk umidsizlikdan keyin, millerchilar samoviy muqaddasxona va muqaddasxona bilan bog‘liq haqiqatlarni tushunishga yetaklanganlarida, asosiy haqiqatlarning ayrimlarini anglash ulug‘vorlikda ortdi. Ammo Adventizmnining 1856-yilda Laodikeya holatiga o‘tishi va 1863-yilda “yetti vaqt”ni batamom rad etishi ularni Laodikeyaning sahrosiga olib kirdi. 1850-yillardan beri Adventizm orqali hech qanday muhim haqiqat ilgari surilmagan. Agar siz bu da’voga shubha qilsangiz, unda nima uchun u noto‘g‘ri ekanini ko‘rsating.

Millerchilar Doniyor ikkinchi bobini tushunishda to‘g‘ri edilar, biroq ularning tushunchasi cheklangan edi. Adventizm hech qachon Millerchilar tushunchasidan nariga o‘tmadi. Bugun Doniyor kitobining ikkinchi bobida tasvirlangan barcha sakkizta shohlikni ko‘rish mumkin, xuddi Doniyorning Navuxadnazar tushining sirini anglash uchun ibodat qilganining ramziy ma’nosini ham ko‘rish mumkin. O‘sha sir yakuniy bashoratli sirni anglatadi (barcha payg‘ambarlar oxirgi kunlarni ko‘rsatmoqdalar), va oxirgi bashoratli sir — Yuhanno “Iso Masihning Vahiyi” deb ta’riflaydigan narsadir. Bu sir “vaqt yaqin bo‘lganda”, sinov muddati yopilishidan sal oldin muhrdan ochiladi, va ko‘rishni tanlaganlar uchun bu sir hozir ochib borilmoqda.

Doniyor kitobidagi “kundalik” haqidagi Milleritlar tushunchasi ilhom orqali to‘g‘ri deb tasdiqlangan edi, biroq 1901-yilga kelib Adventizm o‘sha asosiy haqiqatni rad etish jarayonini boshladi, va 1930-yillarga borib Adventizm yana eski protestant qarashiga qaytdi; bu qarashga ko‘ra, “kundalik” Masihning ma’bad xizmatining qandaydir jihatini ifodalaydi. Bashorat Ruhi aytishicha, o‘sha shaytoniy qarash “osmondan quvilgan farishtalar”dan kelib chiqqan. Bugun “kundalik” haqidagi to‘g‘ri Milleritlar qarashi nafaqat butparastlikning ramzi, balki haqiqatni sevmaydiganlar ustiga kuchli adashishni keltiradigan Adventizm isyonining ham ramzi ekani ko‘rinadi.

Millerchilar yigirma uch yuz yilning tugashiga oid to‘g‘ri sanaga yo‘naltirildilar, va Buyuk Umidsizlikdan darhol keyin Adventizm ushbu bashorat bilan bog‘liq ortib borayotgan nurni tan oldi; biroq 1856-yildan 1863-yilgacha, hatto ayni shu kungacha ham, ularning “yetti vaqt”ni rad etishlari tufayli, ular o‘zlari markaziy ustun va poydevor deb da’vo qiladigan ta’limotdan kelib chiqadigan hech qanday ilgarilab boruvchi nurni ko‘rmadilar. Bugun “yetti vaqt”ni (ko‘rishga tayyor bo‘lganlar uchun) yigirma uch yuz yillik bashoratning har bir vaqt davri bilan bevosita bog‘liq ekanligi ko‘rish mumkin.

Dastlabki qirq to‘qqiz yil yerning har yettinchi yilda dam olishi siklini ifodalaydi; bu sikl yetti marta takrorlanadi. To‘rt yuz to‘qson yil nafaqat qadimgi Isroil uchun sinov muddatini bildiradi, balki yerning dam olinishiga yo‘l qo‘yish haqidagi amrga qarshi isyonning necha yil davom etishini ham ko‘rsatadi; toki yer dam olishdan mahrum qilingan jami yetmish yil to‘plansin (aynan shu isyon uchun asirlik davri ham shudir). Masih ahdni tasdiqlagan hafta xochgacha bo‘lgan uch yarim yil va xochdan keyingi uch yarim yil asosida tuzilgan. O‘sha haftada Masih barcha insonlarni O‘ziga to‘playotgan edi, chunki U: “Agar Men yerdan ko‘tarilsam, barcha insonlarni O‘zimga tortaman”, degan edi.

Endi bu dunyoning hukmi bo‘lmoqda; endi bu dunyoning hokimi quvib chiqariladi. Men esa, agar yerdan ko‘tarilsam, barcha insonlarni O‘zimga tortaman. Yuhanno 12:31, 32.

Masih ahdni tasdiqlab, odamlarni O‘ziga yig‘gan ikki ming besh yuz yigirma kun, Xudo ahdining mojarosi tufayli O‘zining isyonkor xalqini tarqatib yuborgan ikki ming besh yuz yigirma yilni ifodalaydi. Isroilning shimoliy shohligiga qarshi ijro etilgan “yetti vaqt” miloddan avvalgi 723-yilda boshlangan va 1798-yilda tugagan ikki ming besh yuz yigirma yillik tarqalishni ifodalagan. 538-yil bu ikki davrni ajratib turadi va ketma-ket keluvchi ikki ming ikki yuz oltmishtalik ikki davrni hosil qiladi. Birinchi davr butparastlik tomonidan muqaddas maskan va lashkarning oyoq osti qilinishini, ikkinchisi esa papalik tomonidan amalga oshirilgan oyoq osti qilinishni ifodalaydi.

Miloddan avvalgi 677-yilda boshlangan va 1844-yilda yakunlangan janubiy shohlikka qarshi ikki ming besh yuz yigirma yillik “yetti zamon” 1844-yil 22-oktabrda nihoyasiga yetdi. U ahdning la’natining timsolidir va Poklanish kunida chalinishi lozim bo‘lgan yubiley karnayining sadosi bilan yakun topdi. 1844-yil 22-oktabrda boshlangan antitipik Poklanish kuni bir vaqt davrini ifodalaydi. Bu Tergov hukmi davridir va o‘sha vaqt davri mobaynida yetti muqaddas sikli bilan bog‘liq yubiley karnayi chalinishi kerak edi.

Lekin yettinchi farishtaning ovozi eshitiladigan kunlarda, u karnay chalishni boshlaganida, Xudoning siri tamom bo‘lur; bu haqda U O‘z qullari bo‘lgan payg‘ambarlarga xushxabar bergan edi. Vahiy 10:7.

1844-yil 22-oktabrda boshlangan yettinchi Karnayning chalinishi, Levilar kitobining yigirma beshinchi bobida bayon etilgan muqaddas yettilik aylanishining Yubiley Karnayini ifodalaydi. Millerchilar, oxir-oqibat, ikki ming uch yuz yillik bashoratning sanasini belgilashda haq edilar, va Adventizm Buyuk Hafsalasi Pir Bo‘lishdan so‘ng darhol uning yanada ko‘prog‘ini anglab yetdi, ammo bugun Millerning ikki ming uch yuz yillik davrga oid “javohiri” o‘n baravar yorqinroq

porlamoqda. Ikki ming uch yuz yillik davr ichida ifodalangan yetti davrning har bir bashoratli xususiyati, Levilar kitobining yigirma beshinchi va yigirma oltinchi boblaridagi ikki ming besh yuz yigirma yil (“yetti marta”) bilan bevosita bashoratli bog‘liqlikka egadir.

Millerchilar murtad protestantizm va katolitsizmning “xalqingning talonchilari” bo‘lib, “o‘zlarini yuksaltirganlar” va “yiqilganlar” Antiox Epifanesning ramzi, degan da’vosini rad etdilar va bunda ular haq edilar. Ular Xudoning bashoratli Kalomida “vahiy(ni) tasdiqlagan xalqingning talonchilari” sifatida noma’lum va tarixiy jihatdan ahamiyatsiz bo‘lgan, vahiy(ni) tasdiqlagan qandaydir bir suriyalik shoh emas, balki Rim tasvirlanganini bilardilar va bu haqiqatni himoya qildilar.

Bugungi kunda Adventist ilohiyotchilar “sening xalqingning qaroqchilari”ni Antiox Epifanes deb ta’lim bermoqdalar. Bugungi kunda Milleritlar tarixida chetlab o‘tilayotgan avvalgi ahd xalqining vahiy(ni) anglamaganini va anglay olmaganini ifodalagan dalil (bu esa “sening xalqingning qaroqchilari”ni to‘g‘ri tushunish orqali tasdiqlanadi) yana bir bor, yana chetlab o‘tilayotgan avvalgi ahd xalqi tomonidan takrorlanmoqda.

Vahiy bo‘lmagan joyda xalq halok bo‘lur; ammo qonunni saqlovchi baxtlidir. Hikmatlar 29:18.

Millerchilar to‘g‘ri ta’lim berganlarki, Levilar yigirma oltinchi bobidagi ikki ming besh yuz yigirma yil (“yetti vaqt”) Muqaddas Kitobdagi eng uzoq va oxirgi vaqt haqidagi bashorat edi, biroq Laodikeyachilik Adventizmi 1863-yilda o‘sha “javohir”ni rad etdi, va bugun esa, (ko‘rishni istaganlar uchun), nafaqat Millerchilar “yetti vaqt”ni Muqaddas Kitobdagi eng uzoq vaqt bashorati sifatida to‘g‘ri aniqlaganlari, balki “la’nat”, ya’ni Xudoning g‘azabi, Isroilning ham shimoliy, ham janubiy shohliklariga qarshi ijro etilganini ham ko‘rish mumkin.

Bugun Doniyor kitobi (boshqa payg‘ambarlar singari) murojaat qiladigan o‘sha ikki g‘azabning tegishli xulosalari Masih Millerit ma’badini barpo etgan qirq olti yillik davrning ikki tayanchi (boshi va oxiri) ekani ko‘rinib turibdi; bu, Muso sahrodagi chodirni barpo etish bo‘yicha ko‘rsatmalarni olish uchun tog‘da bo‘lgan qirq olti kun orqali oldindan timsollangan edi; shuningdek, Hirodning ma’badni qayta qurishiga sarflangan qirq olti yil orqali ham, farziylar Masih bilan savdogarlar va sarroflar tomonidan “vayron qilingan” ma’badni poklash orqali Uni “tiriltirish” haqida, va yana qirq olti xromosoma bilan yaratilgan Uning insoniy ma’badining tirilishi haqida qilgan suhbatida tilga olganlaridek, timsollangan edi. Bugun Milleritlarning poydevor haqiqatlari har qachongidan ham to‘g‘ridir, ammo endi ular o‘n baravar chuqurroqdir.

Bugun ko‘rishga tayyor bo‘lganlar uchun shuni ko‘rish mumkinki, Masih Doniyor kitobining sakkizinchi bobi, o‘n uchinchi oyatida O‘zini Palmoniy (Ajjib Sanovchi yoki Sirlarning Sanovchisi) sifatida tanishtirganida, U ikki ming uch yuz yillik davrni ifodalovchi bir vahiy bilan ikki ming besh yuz yigirma yillik davrni ifodalovchi boshqa bir vahiy o‘rtasidagi bog‘liqlikni ko‘rsatayotgan edi. Ushbu ikki bashoratli davrning o‘zaro munosabati anglab yetilganda, ularning bevosita papalik hukmronligining bir ming ikki yuz oltmish yili bilan bog‘liq ekani, bu esa o‘z navbatida Doniyor o‘n ikkinchi bobdagi bir ming ikki yuz to‘qson yil hamda o‘sha bobdagi bir ming uch yuz o‘ttiz besh yil bilan ham bog‘liq ekani ko‘rinadi.

Doniyorning sakkizinchi bobining o‘n uchinchi va o‘n to‘rtinchi oyatlaridagi ikki vahiy bilan bog‘liq bo‘lgan bashoratli davrlarning bundan ham ko‘proq bevosita aloqalari bor, ammo ular faqat ko‘rishni istaganlar tomonidan tan olinadi. Ammo bugun, ikki vahiy orqali bir joyga jamlangan barcha vaqt davrlarining aloqalaridan tashqari, Palmoni ismining vahyi ham mavjuddir (Ajb Sanovchi yoki Sirlarning Sanovchisi). Millerchilar bu ikki oyat borasida haq edilar, ammo cheklangan edilar; bugun esa Adventizm shunchaki to‘liq va mutlaq zulmat ichidadir.

Hayratda qolinglar va taajjublaninglar; faryod qilinglar va dod solinglar: ular mastdirlar, ammo sharobdan emas; ular gandraklaydilar, ammo kuchli ichimlikdan emas. Chunki Egamiz ustingizga qattiq uyqu ruhini yog‘dirgan va ko‘zlaringizni yumgan; payg‘ambarlarni va boshliqlaringizni, ya‘ni ko‘ruvchilarni U qoplagan. Va barchaning vahyi sizlar uchun muhrlangan kitobning so‘zlari kabi bo‘lib qoldi; uni bilimli kishiga berib: “Iltimos, buni o‘qib bering”, deyilar; u esa: “O‘qiy olmayman, chunki u muhrlangandir”, deydi. So‘ng kitob ilmsiz kishiga berilib: “Iltimos, buni o‘qib bering”, deyiladi; u esa: “Men ilmsizman”, deydi. Ishayo 29:9–12.

Oqsoqol Vayt Uilyam Millerga Vahiy kitobi borasida “buyuk nur” berilganini ta’kidlaydi, biroq uning Vahiyning o‘n ikkinchi, o‘n uchinchi, o‘n yettinchi va o‘n sakkizinchi boblari haqidagi tushunchasi, sodda qilib aytganda, to‘g‘ri emas edi. Bu noto‘g‘ri tushunchalar ikki muqaddas jadvalda ifodalanmagan, ammo Vahiy kitobining to‘qqizinchi bobidan ifodalangani shuki, Islom uchta Vay orqali ifodalangan “javohir”dir.

“Voizlar ham, xalq ham Vahiy kitobiga sirli va Muqaddas Yozuvlarning boshqa qismlariga qaraganda kamroq ahamiyatli narsa sifatida qarab kelgan. Ammo men ko‘rdimki, bu kitob haqiqatan ham oxirgi kunlarda yashashi lozim bo‘lganlar uchun alohida foyda maqsadida berilgan vahiy bo‘lib, ularga o‘zlarining haqiqiy mavqeini va burchini aniqlashda yo‘l ko‘rsatish uchundir. Xudo William Millerning ongini bashoratlarga qaratdi va unga Vahiy kitobi haqida ulkan nur berdi.” Early Writings, 231.

Opa-singil Uayt xonimning yozuvlaridagi “buyuk nur” iborasi juda ko‘p narsani anglatadi. Miller Vahiy kitobidagi jamoatlar, muhrlar va karnaylarni tushungan edi, chunki muqaddas farishtalar bu mavzularda “uning ongini yo‘naltirgan” edilar. Millerga berilgan “buyuk nur” ikki muqaddas lavhada ifodalangan edi, va “buyuk nur” bo‘lgan ta’limot haqiqatlari uning tushida “javohirlar” sifatida ko‘rsatilgan edi. Adventizmga o‘sha “buyuk nur” berildi va u 1863-yildan boshlab uni soxta javohirlar bilan yopib qo‘ya boshladi. “Nur” tamoyili shundan iboratki, “nur” Masih insonni yoki bir xalqni hukm qilishda foydalanadigan narsadir.

“Nur” nafaqat bir xalqni hukm qiladi, balki ular qarshilik ko‘rsatmaganlarida ega bo‘lishlari mumkin bo‘lgan “nur” ham shunday qiladi (bunga ko‘plab misollardan faqat biri sifatida 1856-yildagi holatni keltirish mumkin). “Nur” bilan bog‘liq bo‘lgan boshqa xususiyat shundaki, rad etilgan “nur” unga muvofiq darajadagi zulmatni hosil qiladi. Adventizm Xudo tomonidan Millerga berilgan va Adventizmning poydevorlarini ifodalovchi “buyuk nur”ni rad etdi hamda yashirdi.

“Yuzaning ostini ko‘radigan, barcha insonlarning qalblarini o‘qiydigan Zot “buyuk nur”ga ega bo‘lganlar haqida shunday deydi: “Ular o‘zlarining axloqiy va ruhiy ahvoli tufayli na iztirob chekmoqda, na dahshatga tushmoqda.” Ha, ular o‘z yo‘llarini o‘zlari tanladilar, va ularning joni o‘z jirkanchliklaridan zavqlanadi. “Men ham ularning adashishlarini tanlayman va qo‘rqqan narsalarini boshlariga keltiraman; chunki Men chaqirganimda, hech kim javob bermadi; Men so‘zlaganimda, ular quloq solmadilar; balki Mening ko‘zlarim oldida yomonlik qildilar va Men xush ko‘rmagan narsani tanladilar.” “Xudo ularga kuchli adashishni yuboradi, toki ular yolg‘onga ishonsinlar”, chunki ular “najot topishlari uchun haqiqat sevgisini qabul qilmadilar”, “balki nohaqlikdan zavq oldilar.” Ishayo 66:3, 4; 2 Salonikaliklarga 2:11, 10, 12.

“Samoviy Ustoz so‘radi: ‘Aqlni bundan ham kuchliroq qanday aldanish yo‘ldan urishi mumkin: go‘yo siz to‘g‘ri poydevor ustiga qurayotganingizni va Xudo ishlarinigizni qabul qilayotganini da‘vo qilasiz, holbuki aslida ko‘p narsalarni dunyoviy siyosatga muvofiq amalga oshirib, Yahovaga qarshi gunoh qilmoqdasiz. Oh, bu buyuk bir aldovdir, maftunkor bir xayoldir; bir paytlar “haqiqatni bilgan” kishilar taqvodorlikning shaklini uning ruhi va qudrati deb adashtirganlarida; o‘zlarini boy, mol-dunyoga to‘lib-toshgan va hech narsaga muhtoj emasmiz, deb hisoblaganlarida, holbuki aslida ular hamma narsaga muhtojdirlar.””
Testimonies, 8-jild, 249, 250.

1856 yilda Adventizm aylanib qolgan Laodikeya bir zamonlar “buyuk nur” berilgan, ammo Ikkinchi Salonikaliklardagi “kuchli aldov”ni qabul qilish taqdiriga mahkum bo‘lgan kishilarni ifodalaydi; shu bilan birga, ular qalbaki tangalar va javohirlarni kiritish orqali o‘zlari barpo etgan soxta poydevor Xudo tomonidan belgilangan, deb ishonadilar, holbuki, aslida u qum ustiga qurilgan poydevordir. Adventizm “buyuk nurga, buyuk dalillarga ega bo‘lgan jamoat”dir, ammo u Rabbiyning “yuborgan xabari”ni rad etgan “jamoat” bo‘lib, shundan beri “eng asossiz da‘volar, yolg‘on taxminlar va yolg‘on nazariyalar”ni qabul qilib kelmoqda.

Muqaddas qilinmagan xizmatchilar o‘zlarini Xudoga qarshi saf torttirmoqdalar. Ular bir nafasning o‘zida ham Masihni, ham bu dunyoning xudosini madh etmoqdalar. Ular go‘yoki Masihni qabul qilayotgandek da‘vo qilsalar-da, Barabbasni bag‘riga bosadilar va o‘z amallari bilan: “Bu Odamni emas, Barabbasni”, deydilar. Bu satrlarni o‘qiganlarning barchasi ogoh bo‘lsin. Shayton nimalarga qodir ekanligi haqida maqtanib qo‘ygan. U Masih O‘z jamoatida mavjud bo‘lishini ibodat qilgan birlikni parchalashni o‘ylaydi. U deydi: “Men chiqib boraman va imkon topsam, alday oladiganlarni aldash, tanqid qilish, hukm qilish va soxtalashtirish uchun yolg‘onchi ruh bo‘laman”. Yolg‘on va soxta guvohlikning o‘g‘li “katta nurga”, katta dalillarga ega bo‘lgan jamoat tomonidan qabul qilinsin, shunda o‘sha jamoat Rabbiy yuborgan xabarni rad etib, eng nomaqbul da‘volarni, yolg‘on taxminlarni va soxta nazariyalarni qabul qiladi. Shayton ularning nodonligidan kuladi, chunki u haqiqat nima ekanini biladi.

“Ko‘plar minbarlarimizda qo‘llarida soxta bashorat mash‘alasi bilan turadilar; u shaytonning jahannamiy mash‘alasi bilan yoqib olingandir. Agar shubha va imonsizlik e‘zozlansa, o‘zlarini shuncha narsani bilamiz deb o‘ylaydigan xalq orasidan sodiq xizmatkorlar olib tashlanadi. Masih shunday dedi: ‘Agar sen, hech bo‘lmaganda shu kuningda, tinchligingga oid narsalarni bilganingda edi! Ammo endi ular ko‘zlaringdan yashirilgandir.””

“Shunga qaramay, Xudoning poydevori mustahkam turibdi. Rabbiy O‘zinikilarni biladi. Muqaddas qilingan xizmatchining og‘zida hiyla bo‘lmasligi kerak. U kundek oshkora, har qanday yovuzlik dog‘idan xoli bo‘lishi lozim. Muqaddas qilingan xizmat va matbuot bu qaysar avlod uzra haqiqat nurini chaqnatuvchi bir qudrat bo‘ladi. Nur, birodarlar, bizga ko‘proq nur kerak. Siyonda karnay chaling; muqaddas tog‘da ogohlantiruvchi nido yangrang. Rabbiy lashkarini, muqaddas qilingan yuraklar bilan, Rabbiy O‘z xalqiga nima deyishini eshitish uchun to‘plang; chunki U eshitishni istaganlarning barchasi uchun nurni ko‘paytirdi. Ular qurollansinlar, jihozlansinlar va jangga—qudratlilarga qarshi Rabbiyga yordam berishga—chiqsinlar. Xudoning O‘zi Isroil uchun jang qiladi. Har bir yolg‘onchi til jim qilinadi. Farishtalarning qo‘llari tuzilayotgan aldovchi makr-hiylalarni ag‘daradi. Shaytonning istehkomlari hech qachon g‘alaba qozonmaydi. G‘alaba uchinchi farishtaning xabariga hamroh bo‘ladi. Rabbiy lashkarining Sarkardasi Yerixo devorlarini qulatganidek, Rabbiy amrlariga itoat qiluvchi xalq ham g‘alaba qiladi, va qarshi turgan barcha kuchlar mag‘lub etiladi. Osmon tomonidan yuborilgan xabar bilan ularning oldiga kelgan Xudoning xizmatchilaridan birorta jon nolimasin. Endi ularning aybini qidirib, ‘Ular haddan tashqari qat‘iy; ular juda qattiq gapiradilar’, demanglar. Ular qattiq gapirishlari mumkin; ammo bunga ehtiyoj yo‘qmi? Agar tinglovchilar Uning ovozig a yoki Uning xabariga quloq solmasalar, Xudo ularning quloqlarini shang‘illatib yuboradi. U Xudoning kalomiga qarshilik ko‘rsatuvchilarni fosh qiladi.”

“Shayton xalq sifatida oramizga bizni fosh etib, koyib-tanbeh beradigan va xatolarimizni tark etishga da‘vat etadigan hech narsa kirib kelmasligi uchun mumkin bo‘lgan har bir chorani ko‘rdi. Ammo Xudoning sandig‘ini ko‘tarib yuradigan bir xalq bor. Ba‘zilar oramizdan chiqib ketadilar va endi sandiqni ko‘tarmaydilar. Lekin bular haqiqatga to‘sqinlik qiladigan devorlar qura olmaydilar; chunki u oxirigacha oldinga va yuksalib boradi. O‘tmishda Xudo odamlarni ko‘targan va hozir ham U O‘z amrini bajo keltirishga tayyor, qulay fursatni kutayotgan odamlarga ega — shunday odamlarki, ular qorishmasi pishitilmagan loy bilan suvagan devorlarday bo‘lgan cheklovlardan o‘tib ketadilar. Xudo O‘z Ruhini odamlar ustiga qo‘yganda, ular ish boshlaydilar. Ular Egamizning kalomini e‘lon qiladilar; ular ovozlari karnay kabi ko‘taradilar. Haqiqat ularning qo‘lida kamaymaydi ham, o‘z qudratini yo‘qotmaydi ham. Ular xalqqa uning gunohlarini, Yoqub xonadoniga esa uning ayblarini ko‘rsatadilar.” Testimonies to Ministers, 409–411.

“Doimiy”ning shaytoniy ramzini Masihning ramzi deb tan olish, “Masihni ham, bu dunyoning xudosini ham bir nafasda madh etish” demakdir. Ular go‘yoki Masihni qabul qilayotganlarini da‘vo qilsalar-da, Barabbani quchoqlaydilar va o‘z amallari bilan: “Bu Odam emas, balki Barabba”, deyidilar. Millerning tushida “javohirlar” sifatida tasvirlangan haqiqatlar, shuningdek ikki muqaddas lavhada grafik tarzda ko‘rsatilgan haqiqatlar, Millerga berilgan va adventizm rad etgan “buyuk nur”dir.

Ular Masihni shaytoniy bir ramz bilan ulug‘layotganliklarini da‘vo qiladilar va o‘zlari Xudoning poydevori ustida turibmiz, deb aytadilar, holbuki bu soxta bir poydevor bo‘lib, o‘sha nuqsonli aqidaviy tuzilma ustida turishni tanlaganlarning barchasini kuchli adashish ichiga olib kiradi. Quyosh ostida yangi hech narsa yo‘q, va zamonaviy Isroil shunchaki qadimgi Isroilning bashoratli izlaridan yurmoqda.

«Bir masala jonimni ezadi: Xudoning sevgisining buyuk darajada yetishmasligi, bu sevgi nur va haqiqatga uzluksiz qarshilik ko'rsatish oqibatida yo'qolgan, shuningdek, faol mehnat bilan band bo'lgan, dalil ustiga dalil to'planib turganiga qaramay, Xudo yuborgan xabarning ishiga qarshi ta'sir ko'rsatgan kishilarning ta'siri tufayli ham yo'qolgan. Men ularni yahudiy xalqiga ishora qilib so'rayman: Birodarlarimizni ko'r-ko'rona qarshilikning o'sha yo'lidan, sinov muddatining ayni oxirigacha o'tib ketishlariga yo'l qo'yaylikmi? Agar qachondir bir xalqqa sukut saqlamaydigan, kechayu kunduz faryod qiladigan, Xudo bergan ogohlantirishlarni jar soladigan haqiqiy va sodiq soqchilar zarur bo'lgan bo'lsa, bu — Yettinchi kun adventistlaridir. Buyuk nurga ega bo'lgan, muborak imkoniyatlardan bahramand etilgan, Kafarnahum singari imtiyoz jihatidan osmonga ko'tarilganlar, berilgan nurning buyukligiga monand zulmatga undan foydalanmaganliklari sababli tashlab qo'yiladilarmi?»

“Umumiy Konferensiyaga to'planadigan birodarlarimizga Laodikeyaliklarga berilgan xabarga quloq solishlarini iltijo bilan so'ramoqchiman. Ularning ko'rlik holati naqadar dahshatlidir! Bu mavzu sizlarning e'tiboringizga qayta-qayta havola etildi, ammo ruhiy ahvolingizdan noroziligingiz islohotni amalga oshirishga yetarli darajada chuqur va iztirobli bo'lmadi. 'Sen aytursan: Men boyman, boyib ketganman va hech narsaga muhtoj emasman; ammo o'zingning badbaxt, ayanchli, kambag'al, ko'r va yalang'och ekaningni bilmaysan.' O'z-o'zini aldash aybi jamoatlarimiz ustidadir. Ko'plarning diniy hayoti yolg'ondir.” Manuscript Releases, 16-jild, 106, 107.

“Kafarnahum” Iso O'zi uchun O'z shahri sifatida tanlagan shahar edi.

“Kafarnahumda Iso O'zining u yoqdan bu yoqqa qilgan safarlari orasidagi oraliqlarda istiqomat qilar edi va u 'O'z shahri' sifatida tanila boshladi. U Jalila dengizi bo'yida va go'zal Gennesaret tekisligining chegaralari yaqinida, agar aynan uning o'zida bo'lmasa ham, joylashgan edi.” The Desire of Ages, 252.

Masih qadimda Quddusni tanlaganidek, Kafarnahumni ham tanladi.

O'g'liga esa Men bir qabilani beraman, toki xizmatkorim Dovud Mening oldimda, Men O'z nomimni qo'yish uchun tanlagan shahar — Quddusda, doimo bir chiroqqa ega bo'lsin. 3 Shohlar 11:36.

Masih 1844-yilda Adventizmni O'zining shahri etib tanladi, va 1863-yilga kelib, Adventizm Laodikeyadagi qulaylik va farovonlikning timsoli bo'lgan “Yerixo” shahrini qayta barpo etdi. Qadimgi Isroil bilan qanday bo'lgan bo'lsa, zamonaviy Isroil bilan ham xuddi shundaydir. Adventizm o'zini Xudoning maxsus shahrining fuqarolari deb hisoblaydi, biroq ular fuqarolikning dalilini ta'minlaydigan “ulug' nur”ni rad etdilar. Eli, Xofni va Finxas zamonidagi Shilo kabi, Adventizm ham o'zlariga qabul qilish imkoniyati berilgan “ulug' nur”ga ko'ra hukm qilinadi.

“Xudoning farzandlarimiz deb e'tirof etuvchilar orasida qanchalar oz sabr-toqat namoyon etilgan, qanchadan-qancha achchiq so'zlar aytilgan, e'tiqodimizga mansub bo'lmaganlarga qarshi qanchalar qoralovlar yangragan. Ko'plar boshqa jamoatlarga mansub bo'lganlarga buyuk gunohkorlardek qaraganlar, holbuki Rabbii ularga bunday qaramaydi. Boshqa jamoatlar a'zolariga shunday nazar bilan qaraydiganlar Xudoning qudratli qo'li ostida o'zlarini

kamtar tutishga muhtojdirlar. Ular hukm qilayotgan kishilar juda oz nurga, juda kam imkoniyat va imtiyozlarga ega bo'lgan bo'lishlari mumkin. Agar ular bizning jamoatlarimizdagi ko'plab a'zolar ega bo'lgan nurga ega bo'lganlarida edi, ular ancha yuqori sur'atda ildamlagan bo'lur edilar va o'z e'tiqodlarini dunyoga yaxshiroq namoyon etgan bo'lur edilar. O'z nuri bilan maqtanib, ammo unda yurmaydiganlar haqida Masih shunday deydi: 'Lekin Men sizlarga aytaman: hukm kunida Tir va Sidonning holi siznikidan ko'ra yengilroq bo'ladi. Va sen, Kapernaum [katta nurga ega bo'lgan Yettinchi kun Adventistlari], osmongacha ko'tarilgan [imtiyoz jihatidan] bo'lsang-da, do'zaxgacha tushirilursan; chunki senda qilingan qudratli ishlar Sado'mda qilinganida edi, u shu kungacha saqlanib qolgan bo'lur edi. Lekin Men sizlarga aytaman: hukm kunida Sado'm yurtining holi senikidan ko'ra yengilroq bo'ladi.' O'sha paytda Iso javob berib dedi: 'Senga shukr qilaman, ey Ota, osmonu yerning Rabbisi, chunki Sen bu narsalarni dono va farosatli [o'z nazarlarida] kishilardan yashirib, go'daklarga ayon qilding.'"

"Endi esa, sizlar bu ishlarning hammasini qilganingiz uchun, deydi Egamiz, Men sizlarga erta turib gapirdim, so'zladim, ammo sizlar quloq solmadingizlar; Men sizlarni chaqirdim, ammo sizlar javob bermadingizlar; shuning uchun Men O'z nomim bilan atalgan, sizlar ishonch bog'lagan bu uyga hamda sizlarga va ota-bobolaringizga bergan bu joyga, Shilo'ga qilganim kabi qilaman. Va Men butun Efrayim zurriyotini quvib chiqarganimdek, sizlarni ham O'z huzurimdan quvib tashlayman."

"Rabbiy oramizda ulkan ahamiyatga ega muassasalarni barpo etgan, va ular dunyoviy muassasalar boshqarilgandek emas, balki Xudoning tartibiga ko'ra boshqarilishi lozim. Ular Uning ulug'vorliginigina ko'zlab boshqarilishi kerak, toki har qanday yo'l bilan halok bo'layotgan jonlar qutqarilsin. Xudoning xalqiga Ruhning guvohliklari kelgan, ammo ko'plar tanbehlar, ogohlantirishlar va maslahat-e'tiborlarga quloq solmagan."

"Endi buni eshitinglar, ey ahmoq va aqlsiz xalq; ko'zlari bor, ammo ko'rmaydi; quloqlari bor, ammo eshitmaydi: Mendan qo'rqmaysizlarmi? — deydi Egamiz. Huzurimda titramaysizlarmi? Men dengiz uchun qumni abadiy chegara qilib qo'rganman, u undan o'ta olmaydi; uning to'liqlari g'alayon qilsa ham, bas kela olmaydi; shovullasa ham, undan oshib o'ta olmaydi. Ammo bu xalqning yuragi bosh tortuvchi va isyonkordir; ular bosh tortib, ketib qolganlar. Ular yuraklarida ham: Endi Egamiz Xudoyimizdan qo'rqaylik, U o'z mavsumida erta va kech yomg'irni berur, o'rimning belgilangan haftalarini biz uchun saqlar, demaydilar. Gunohlaringiz bularni sizlardan qaytardi, gunohlaringiz esa yaxshiliklarni sizlardan to'sib qo'ydi.... Ular yetimning da'vosini, haqiqat yuzaga chiqishi uchun bo'lgan da'voni ko'rmaydilar, shunday bo'lsa-da ravnaq topadilar; kambag'alning huquqini esa hukm qilmaydilar. Bular uchun Men jazo bermaymanmi? — deydi Egamiz. Shunday xalqdan jonim qasos olmaydimi?"

"Egamiz shunday deyishga majbur bo'ladimi: 'Sen bu xalq uchun ibodat qilma, ular uchun na faryod va na duo ko'targin, menga shafolat ham qilma; chunki Men seni eshitmayman?' 'Shuning uchun yomg'irlar tiyib qo'yildi, va keyingi yomg'ir bo'lmadi.... Endi shu vaqtdan boshlab Menga nido qilib: Ey Otam, Sen yoshligimning yo'lboshchisisan, demaysanmi?'" Review and Herald, August 1, 1893.

Keyingi maqolada Vahiy kitobi borasida Uilyam Millerga berilgan “buyuk nur” haqidagi mulohazamizni davom ettiramiz.

“Masih dunyoga haqiqiy dinni namoyon etish va insonlarning qalbi hamda xatti-harakatlarini boshqarishi lozim bo‘lgan tamoyillarni yuksaltirish uchun kelganida, soxtalik shunchalik chuqur ildiz otgan ediki, shuncha buyuk nurga ega bo‘lganlar endi nurni anglamay qo‘ygan va an’anani haqiqat uchun topshirishga hech qanday moyillik ko‘rsatmagan edilar. Ular samoviy Ustozni rad etdilar, o‘z urf-odatlarini va o‘zlari o‘ylab topgan narsalarni saqlab qolish uchun ulug‘vorlik Rabbiysini xochga mixladilar. Xuddi o‘sha ruh bugun ham dunyoda namoyon bo‘lmoqda. Odamlar haqiqatni tekshirib ko‘rishga qarshilik qiladilar, toki ularning an’analari bezovta qilinmasin va yangi bir tartib joriy etilmasin. Insoniyatda adashishga doimiy moyillik mavjud, va odamlar tabiatan insoniy g‘oyalar hamda bilimni haddan tashqari ulug‘lashga moyildirlar, holbuki ilohiy va abadiy narsalar na anglanadi, na qadrlanadi.” Counsels on Sabbath School Work, 47.